

Påvirkningsanalyse Bærekraft SpareBank 1 Østlandet 2021

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	3
Bakgrunn for analysen.....	4
Om påvirkningsanalysen.....	5
Steg 1 Om virksomheten	6
Steg 2 Bærekraftstemaer og nasjonale behov	6
Steg 3 Påvirkning	7
Steg 4 Resultat.....	9
Konklusjon og videre satsing fra banken	13

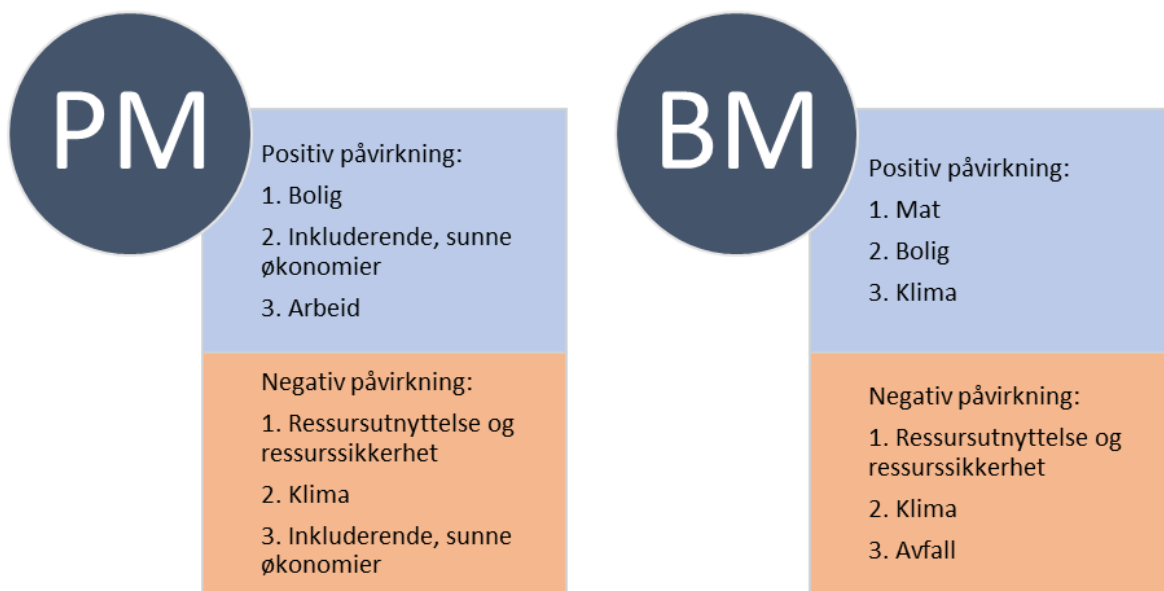
Sammendrag

FNs miljøprogram for finanssektoren (UNEP FI) lanserte i 2019 Prinsipper for ansvarlig bankdrift (Principles for Responsible Banking, PRB):

<https://www.unepfi.org/banking/bankingprinciples/>). Formålet er at banksektoren skal være en pådriver for oppnåelse av FNs bærekraftsmål og Parisavtalen. På bakgrunn av dette har banken i 2020 gjennomført påvirkningsanalysen ved en intern arbeidsgruppe. Det har også vært et utviklingsarbeid av en ny versjon av analyseverktøyet som kom ut april 2021 (<https://www.unepfi.org/banking/bankingprinciples/resources-for-implementation/impact-analysis/>). Denne analysen er basert på det nye verktøyet, og gir banken en oppdatert versjon av påvirkningsanalysen som gir viktige føringer for vår bærekraftsstrategi fremover.

Banken har kun virksomhet i Norge, så analysen er gjennomført for Norge. Her analyserer vi to av bankens forretningsområder: personmarked (PM) og bedriftsmarked (BM). Utlån er bankens største forretningsområde, supplert med tjenestetilbudet til personmarked, og vil derfor ha en svært viktig rolle for bankens påvirkning. Med tall fra disse forretningsområdene, samt statistikk for relevante bærekraftstemaer for Norge, setter det grunnlaget for analysen.

Den oppdaterte påvirkningsanalysen gir oss følgende 7 bærekraftstemaer hvor banken har størst mulighet for positiv og negativ påvirkning: Mat, bolig, arbeid, ressursutnyttelse, klima, avfall, og inkluderende, sunne økonomier. Påvirkningen blir fordelt på forretningsområdene som vist under:

Resultatet av analysen vil bli brukt videre i bankens øvrige bærekraftsarbeid, og endringer i bankens fokusområder og mål blir vurdert. Vi har 5 strategiske destinasjoner vi vil nå med bærekraftsarbeidet vårt som har en direkte kobling mot resultatene fra påvirkningsanalysen. Disse strategiske destinasjonene er: Landbruk BM, eiendom BM, eiendom PM, ansvarlig forbruk PM, og nettonull klimagassutslipp innen 2050.

Bakgrunn for analysen

SpareBank 1 Østlandet ønsker å bidra i banknæringen sin globale bærekraftdugnad. FNs miljøprogram (UNEP) har et partnerskap med finanssektoren – Finance Initiative (UNEP FI). I september 2019 ble The Principles for Responsible Banking offisielt lansert av UNEP FI. Bankene som signerer prinsippene forplikter seg til å følge de 6 prinsippene vist i Figur 1. SpareBank 1 Østlandet var den første norske banken til å signere prinsippene. Målet er at banker verden over skal ta en pådriverrolle i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål og oppfylle forpliktelsene i Parisavtalen.

 <p>PRINCIPLE 1: ALIGNMENT</p> <p>We will align our business strategy to be consistent with and contribute to individuals' needs and society's goals, as expressed in the Sustainable Development Goals, the Paris Climate Agreement and relevant national and regional frameworks.</p>	 <p>PRINCIPLE 2: IMPACT & TARGET SETTING</p> <p>We will continuously increase our positive impacts while reducing the negative impacts on, and managing the risks to, people and environment resulting from our activities, products and services. To this end, we will set and publish targets where we can have the most significant impacts.</p>	 <p>PRINCIPLE 3: CLIENTS & CUSTOMERS</p> <p>We will work responsibly with our clients and our customers to encourage sustainable practices and enable economic activities that create shared prosperity for current and future generations.</p>
 <p>PRINCIPLE 4: STAKEHOLDERS</p> <p>We will proactively and responsibly consult, engage and partner with relevant stakeholders to achieve society's goals.</p>	 <p>PRINCIPLE 5: GOVERNANCE & CULTURE</p> <p>We will implement our commitment to these Principles through effective governance and a culture of responsible banking.</p>	 <p>PRINCIPLE 6: TRANSPARENCY & ACCOUNTABILITY</p> <p>We will periodically review our individual and collective implementation of these Principles and be transparent about and accountable for our positive and negative impacts and our contribution to society's goals.</p>

Figur 1: Oversikt over prinsippene for ansvarlig bankvirksomhet.

Prinsipp 1 - Tilpasning: Banker må tilpasse forretningsstrategien sin slik at den er i samsvar med enkeltmenneskers behov og samfunnets overordnede mål, slik det kommer til uttrykk i FNs mål for bærekraftig utvikling, Parisavtalen og i relevante nasjonale rammeverk.

Prinsipp 2 - Påvirkning og målsetting: Banker må kontinuerlig øke sin positive påvirkning og redusere sin negative påvirkning på mennesker, klima og miljø som følge av sine aktiviteter, produkter og tjenester. For å oppnå dette må banker sette og publisere konkrete mål på de områdene som har størst positiv og negativ effekt.

Prinsipp 3 - Kunder: Banker må jobbe proaktivt med sine kunder og oppmuntre til bærekraftig virksomhet og muliggjøre aktiviteter som skaper velstand både for nåværende og fremtidige generasjoner.

Prinsipp 4 - Interessenter: Banker må proaktivt samarbeide med interessenter for å oppnå samfunnets overordnede mål.

Prinsipp 5 - Styring og kultur: For å nå sine mål for ansvarlig og bærekraftig bankdrift, må banker implementere effektive styringsverktøy og en kultur for bærekraftig virksomhet.

Prinsipp 6 - Åpenhet og ansvarlighet: Banker må med jevne mellomrom gjennomgå sin

individuelle og kollektive implementering av disse prinsippene, og være åpne om og ta ansvar for sin positive og negative påvirkning på samfunnets overordnede mål.

Om påvirkningsanalysen

Ved signering av prinsippene har SpareBank 1 Østlandet forpliktet seg til å gjennomføre en påvirkningsanalyse. En slik analyse viser hvor banken har positiv og negativ påvirkning på ulike bærekraftstemaer. For gjennomføring av analysen benyttes analyseverktøyet *UNEP FI PORTFOLIO IMPACT ANALYSIS TOOL FOR BANKS - V 2.0* (sist oppdatert: 16. juli 2021) utviklet i samarbeid med medlemsbankene. Analysen baserer seg på verktøyet og integrerte veiledninger. Grovt sett følger analysen disse stegene, og vil derfor være oppsettet videre for denne rapporten:

1 Om virksomheten

- I første steg av analysen skal bankens virksomhet beskrives. Dette innebærer forretningsområder, produkter, tjenester, og hvilket geografisk område disse er tilknyttet.

2 Bærekraftstemaer og nasjonale behov

- I andre steg av analysen kartlegges nasjonale behov etter valgt geografisk område. I vårt tilfelle kartlegger verktøyet Norges behov og utfordringer innen de ulike bærekraftstemaene.
- Verktøyet har totalt 22 bærekraftstemaer som dekker både sosiale, økonomiske og miljømessige forhold i det geografiske området.

3 Påvirkning

- Analyseverktøyet genererer en oversikt over positiv og negativ påvirkning basert på informasjonen gitt i steg 1 og 2. Denne informasjonen rangeres ut fra kriterier gitt i verktøyet. Det er oppfordret til at områder der landet presterer dårlig (relativt til andre land) skal prioriteres.
- Deretter skal bankens påvirkning vurderes.

4 Resultat

- Verktøyet genererer en oversikt over vesentlige områder som bør prioriteres inn i bærekraftsarbeidet basert på behovet i landet banken opererer i, størrelsen på porteføljen og hvorvidt vi er markedsledere på området.

Påvirkningsanalysen blir av SpareBank 1 Østlandet sett på som et viktig supplement til andre bærekraftsanalyser, som for eksempel vesentlighetsanalysen. Resultatet gir en pekepinn mot noen av de viktigste temaene banken kan fokusere på videre i sin strategi som en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling. Det er likevel viktig å merke seg svakhetene ved analysen. Det gir kun en indikasjon på hvilke påvirkninger som er typiske for de relevante bransjene banken finansierer, og produktene vi tilbyr. Det er altså ikke en direkte kartlegging av påvirkningen til kundene våre, men en assosiasjon mot typiske utfordringer knyttet til

bransjer og produkter i vårt markedsområde. Den gir altså en pekepinn på hva som er de viktigste påvirkningsområdene for hver enkelt bank. Det er dermed ikke en fasit, men et forsøk på utforsking av viktige fokusområder i vårt marked. Det kan med andre ord finnes andre områder der bankene har stor positiv og negativ påvirkning, og som trenger fokus, men som ikke fremkommer gjennom analysen. Den må derfor suppleres med andre analyser, som en god interessentdialog i vesentlighetsanalysen. Det er også viktig å merke seg at kartleggingen gjøres globalt. Kildene er derfor globale kilder og kan av og til oppleves som mindre relevante for Norge. Denne kartleggingen må derfor oppdateres etter hvert som bedre data blir tilgjengelig og verktøyet årlig blir videreutviklet.

Steg 1 Om virksomheten

I analysens første steg blir bankene bedt om å fylle ut informasjon om sin egen virksomhet. Det er mulig å analysere flere forretningsområder og med flere ulike land hvis bankene er globale. SpareBank 1 Østlandet driver bank i Norge med markedsområde på Østlandet, herunder Innlandet. Utlån til Privatmarkedet (PM) og bedriftsmarkedet (BM) er de største forretningsområdene, der PM står for rundt 75% og BM rundt 25% av størrelsen på utlånsporteføljen. BM er allikevel det området der banken ifølge egne analyser har størst mulighet for påvirkning. Denne analysen er gjennomført for forretningsområdene PM og BM. Det er lagt inn interne data om PM og BM, samt statistikk fra Statistisk Sentralbyrå (SSB).

For BM har vi sett på hvilke hovednæringer vi låner ut penger til. Her ber verktøyet om at de største næringene i vår BM-portefølje blir lagt inn, noe som tilsvarer 88% av utlånsporteføljen slik den så ut i høsten 2021. For PM har vi sett på tjenestetilbudet banken tilbyr kundene. Påvirkningen banken har på bærekraft i markedsområdet blir beregnet ut i fra dette. Denne informasjonen er lagt inn, i tillegg til informasjon fra SSB om lav, middels og høy inntektsfordeling i befolkningen i Norge.

Steg 2 Bærekraftstemaer og nasjonale behov

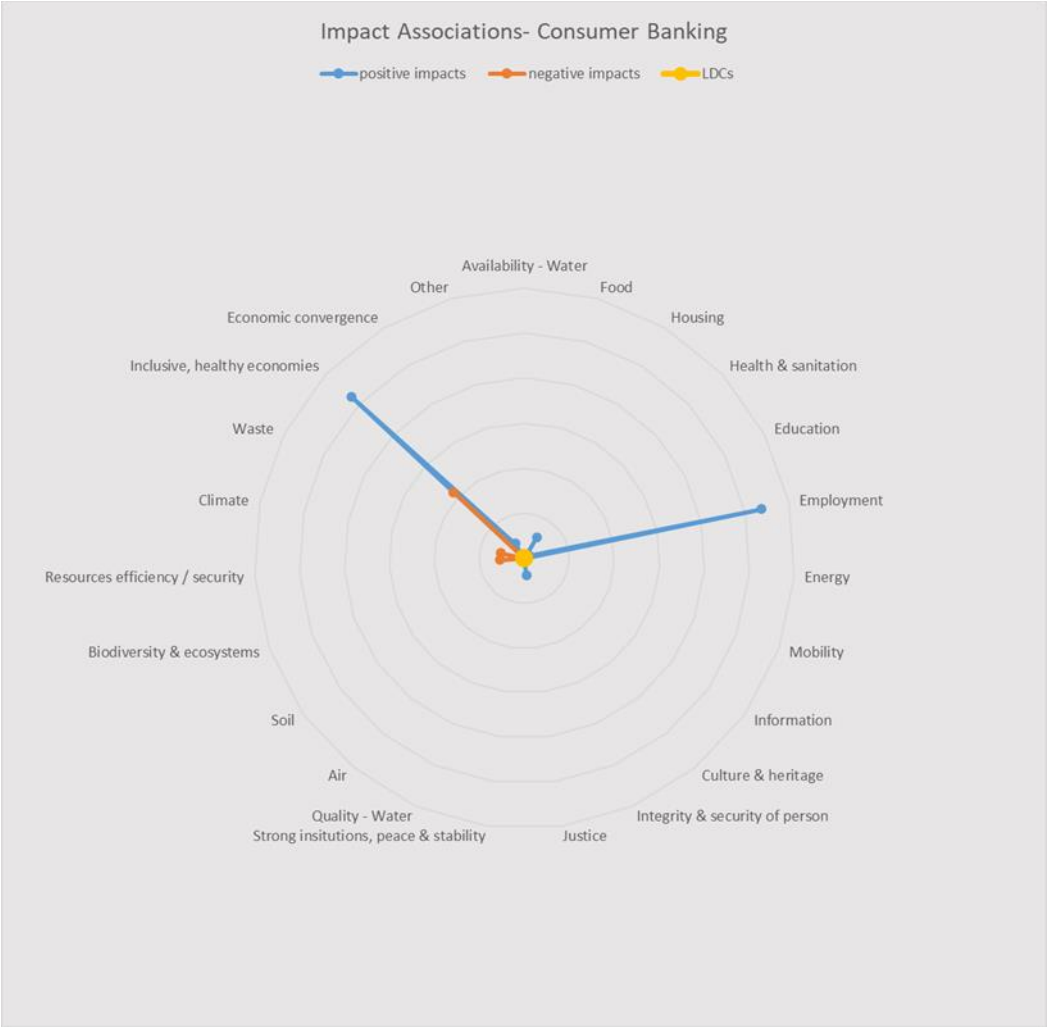
Andre steg av analysen er å sørge for at bærekraftparameterne vist under i Tabell 1 er lagt inn i verktøyet og justert for de landene banken opererer i. Resultatet av denne delen er at alle parameterne får en score fra 1 (bra) til 4 (dårlig). Denne delen av analysen viser at parameterne Norge har spesielle utfordringer med er ressursutnyttelse (score 4) der spesielt et høyt energikonsum per innbygger er trukket fram, og mat (score 3) hvor økningen i fedme i befolkningen er utpekt som en avgjørende faktor.

Availability, accessibility, affordability and quality of...	Quality and efficient use of...	Economic value creation for people and society
<ul style="list-style-type: none"> • Water • Food • Housing • Health & Sanitation • Education • Employment • Mobility • Information <ul style="list-style-type: none"> • Culture & Heritage • Integrity & security of person • Justice • Strong institutions, peace & stability 	<ul style="list-style-type: none"> • Water • Air • Soil • Biodiversity & Ecosystems • Resources efficiency / security • Climate • Waste 	<ul style="list-style-type: none"> • Inclusive, healthy economies • Economic convergence

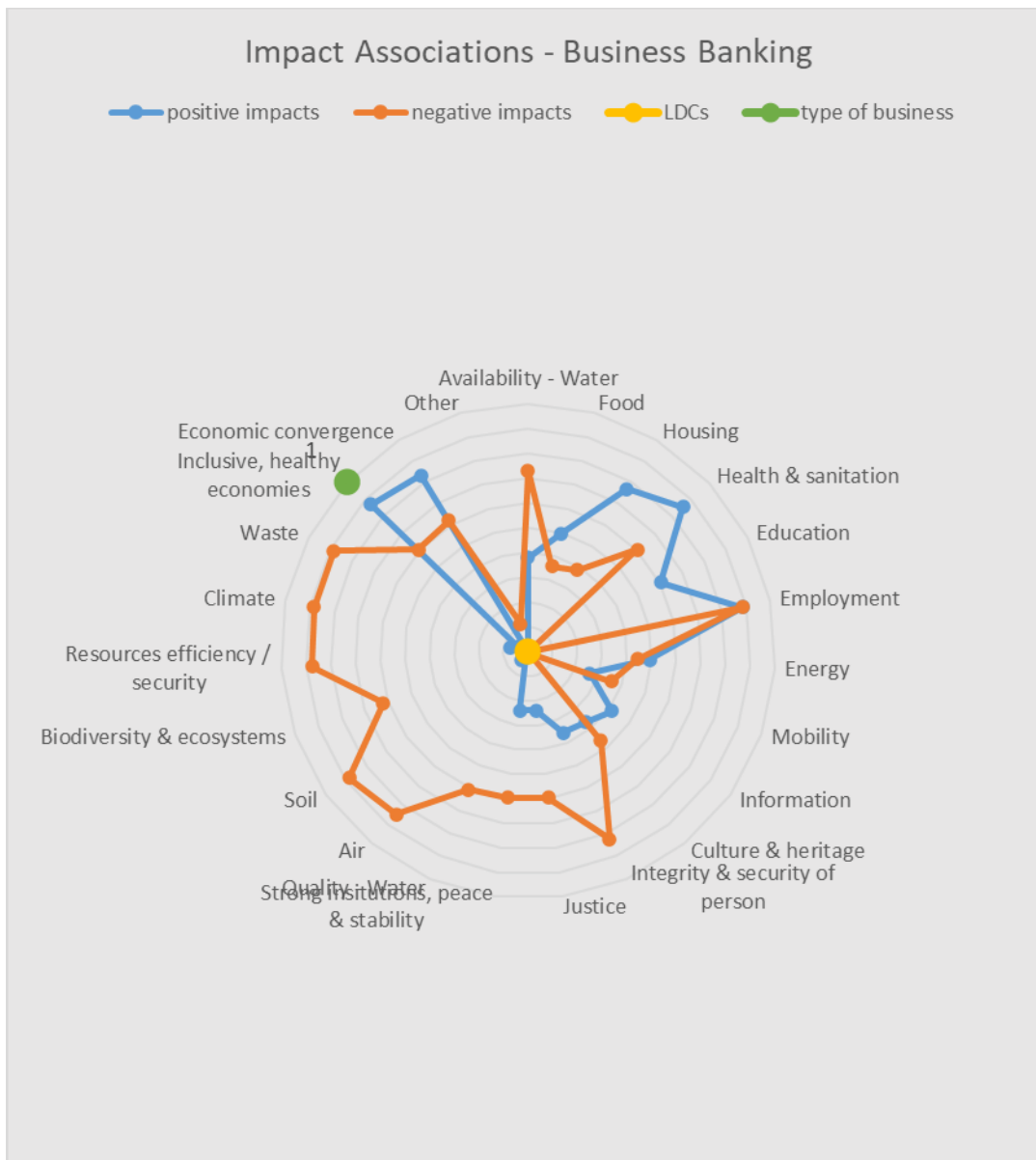
Tabell 1: Oversikt over bærekraftsparameterne i analysen

Steg 3 Påvirkning

Etter å ha lagt inn tallene fra vår Personmarked- og Bedriftsmarkedsporfølje i analyseverktøyet, får vi ut hvilke bærekraftstema bankens porteføljer har positiv og negativ påvirkning på. Figur 2 og figur 3 viser henholdsvis for PM og BM hvor banken har størst mulighet for positiv og negativ påvirkning på bærekraft gjennom sin portefølje. I tillegg lages det en oversikt over hvilke av disse områdene Norge har størst behov for at det settes inn bærekraftstiltak. Til sammen skal informasjonen fra dette steget av analysen danne grunnlaget for videre steg i analysen. Jo lengre ut strekene står fra sentrum av grafen, jo større er bankens påvirkning av temaet. LDC's står for *Least Developed Countries* og vil være større hvis banken gjør forretninger i land som har alvorlige strukturelle hindringer for bærekraftig utvikling. For BM sin graf legges også inn *type of business* som indikerer hvor mange land banken bidrar til en inkluderende, sunn økonomi (siden SpareBank 1 Østlandet kun opererer i Norge er denne satt til 1).

Figur 2: Positiv og negativ påvirkning av bærekraftstemaer for PM

Figur 3: Positiv og negativ påvirkning av bærekraftstemaer for BM

Steg 4 Resultat

Til slutt genererer verktøyet en liste med resultater som viser områder hvor SpareBank 1 Østlandet har mulighet for stor positiv og negativ påvirkning på bærekraftstemaer i sin portefølje. Vi blir utfordret på å prioritere temaer ut ifra følgende hensyn:

- Påvirkninger til temaer det er størst behov for endring i Norge
- Påvirkninger til det temaer som er en stor del av bankens portefølje
- Påvirkninger til temaer der banken er en markedsleder

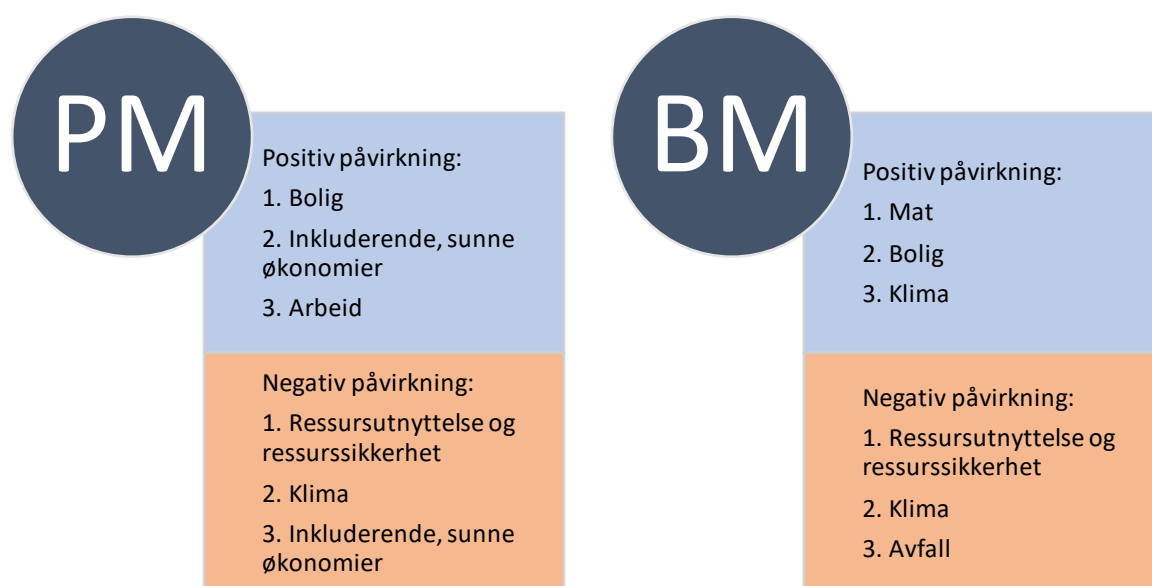
Fra disse kriteriene får vi ut 7 bærekraftsparametere SpareBank 1 Østlandet kan ha stor positiv eller negativ påvirkning på: Mat, bolig, arbeid, ressursutnyttelse, klima, avfall og inkluderende, sunne økonomier. Tabell 2 under gir mer utdypende informasjon i hva som ligger i de ulike temaene. Vi velger først temaer med stort behov i Norge. Ressursutnyttelse er et eksempel på det med en score på 4 (svært høyt behov). Andre nasjonale behov kommer også fram innen klima, avfall, bolig og mat (score 2), mens arbeid og inkluderende, sunne økonomier (score 1) blir prioritert på bakgrunn av sine høye andeler i bankens portefølje.

	Påvirknings-område	SDGs	Beskrivelse
Tilgjengelighet, rimelighet og kvalitet på...	Mat	2	God tilgjengelighet på sunn mat til rimelige priser. Utbredelse av underernæring i befolkningen. Utbredelse av fedme i befolkningen. Graden av matsikkerhet. (https://impact.economist.com/sustainability/project/food-security-index/Index)
	Bolig	3, 11	Tilgangen på et bærekraftig boligmarked. Andel slumbebyggelse, uteliggere, kostnader knyttet til eie og utvikling av bolig, befolkningstetthet for lavinntekstshusholdninger.
	Arbeid	8	Befolkningens tilgang til full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid, som gir en rettferdig inntekt, trygghet på arbeidsplassen, sosial beskyttelse for familier og innebærer muligheter for personlig utvikling og sosial integrering. Det gir også frihet for personer til å uttrykke sine bekymringer, organisere og delta i beslutninger som påvirker deres liv, og få like muligheter og rettferdig behandling (ILO).
Kvalitet og effektiv bruk av...	Ressurs-utnyttelse	6, 12, 13, 14, 15	Effektiv bruk av begrensede, ikke-fornybare naturressurser og fornybare naturressurser i prosessen med å utnytte naturen til produksjons- og forbruksformål. (UN Glossary, IRP).
	Klima	13	Ytterligere klimagassutslipp som en direkte faktor for menneskeskapte klimaendringer (IPCC).
	Avfall	6, 12, 14, 15	Evne til å håndtere avfall, inkludert kontroll, overvåking og regulering av produksjon, innsamling, transport, behandling og deponering av avfall, og forebygging av avfallsproduksjon gjennom prosessmodifikasjoner, gjenbruk og resirkulering i løpet av en prosjektlivs-syklus. Dette inkluderer også avfallsreduksjon (UN Glossary, UNGA).
Økonomisk verdiskaping for mennesker og samfunn	Inkluderende, sunne økonomier	8, 9	Utvikling og etablering av bærekraftige, mangfoldige og innovative produkter som tilfører verdi til samfunnet og økonomien. Dette inkluderer alle sosiale gruppers fulle og rettferdige tilgjengelighet til arbeidsmarkeder, finans og entreprenørskap, og mer generelt økonomiske muligheter. Det inkluderer

			også, men er ikke begrenset til, tilgang til rimelige, effektive og sikre finansielle tjenester for enkeltpersoner så vel som små og mellomstore bedrifter (UN DESA).
--	--	--	---

Tabell 2: Utdypende informasjon om de ulike bærekraftstemaene som banken har stor påvirkning på.

Dette gir oss da en prioriteringsliste på 3 områder for både positiv og negativ påvirkning for begge forretningsområder, i samsvar med Norge sine største utfordringer bærekraft. Dette vises mer presist i tabellen under for PM og BM:

Figur 4: Prioriteringer for PM og BM

PM:

For privatmarkedet er resultatene av analysen knyttet tett opp mot produkter og tjenester vi leverer for bolig og øvrig forbruk. Den positive påvirkningen på PM er hovedsakelig knyttet til å gi personer tilgang til bolig enten det er gjennom produkter som boliglån eller det er ved å tilby depositumskontoer. De negative påvirkningene på PM fokuserer resultatet på både utslippene av klimagasser knyttet til bolig, men også på at dette er ressurskrevende produkter å produsere og bruke.

BM:

Bedriftsmarkedet har flere bærekraftstemaer som i stor grad blir påvirket ifølge radardiagrammet. Resultatet her er ikke skilt mellom sektorer, men skal gi et overordnet bilde av hvor analysen sier fokuset for bærekraftsarbeidet vårt bør være. Klima er viktig både for positiv og negativ påvirkning. Det må være, og er i dag et fokus å få ned klimautslippene i bankens portefølje. Videre må det også være et fokus på ressursutnyttelse og en overgang til sirkulærøkonomisk tankegang. Vi ser at resultatene på BM er tett knyttet sammen og

handler i stor grad om å tenke smart, forbruke mindre ressurser, slippe ut mindre klimagasser og dermed også produsere mindre avfall.

For de negative påvirkningene var analysen klar på at en høy andel av porteføljen hadde assosiasjoner mot viktige nasjonale behov som bedre kvalitet og effektiv bruk av ressurser, samt reduksjon av klimagasser og avfall. Dette blir de viktigste punktene å forbedre i årene fremover for BM. Analyseverktøyet gir ytterligere kontekst til noen av de negative påvirkningene som kan fremtre av disse kategoriene:

Ressursutnyttelse:

- Potensielt høyt energi- og vannforbruk
- Energibruk
- Bruk av energi, vann, metaller, mineraler, kjemikalier, tre og landareal

Klima:

- Utslipp av drivhusgasser knyttet til: Produksjon, forbrukere, maskiner, transport, lagerbygg, intensivt jordbruk, nedstrøms oppvarming m.m.
- Redusert CO₂-fangstkapasitet

Avfall:

- Kasting av avfall fra: Kjemikaliebeholdere, avfall fra dyr, avfall fra foredling, gamle maskiner og materiale
- Emballasje
- Avfallshåndtering
- Avfall generert av og i kontorfasiliteter

På de positive assosiasjonene kommer en rekke faktorer høyt ut, som helse og hygiene, bolig, arbeid, kulturarv, utdanning og en inkluderende, sunn økonomi. En grunn til at de får store utslag kan være at næringskodenene (NACE) analysen er gjort på er satt til et nokså grovt nivå. Dette betyr at mange av både positive og negative assosiasjoner blir tatt med «på lasset» selv om banken nødvendigvis ikke finansierer alle av underkategoriene. Dette må tas til etterretning når proporsjonen av porteføljen skal undersøkes nærmere. Det er fortsatt grunn til å tro at bolig skal inkluderes som en positiv påvirkning på BM også. Dette kommer av bidraget til utleie av eiendom, bolig knyttet til landbruket, samt bygging av nye boligprosjekter som dekker et boligbehov i Norge. BMs fokus på investeringer i landbruk gir positiv påvirkning mot bærekraftstemaet mat, og gjennom klimagassreduksjon i utlånsporteføljen gir det en positiv påvirkning på klima.

Konklusjon og videre satsing fra banken

Dette gir oss viktig innsikt inn mot bankens strategiske destinasjoner for bærekraft. Vi skal være en tydelig pådriver for bærekraftig omstilling hvor vi skal ha hovedfokus på hva vi kan støtte kundene våre med. Vi setter 5 hovedsatsinger for bankens portefølje:

- Landbruk BM
- Eiendom BM
- Eiendom PM
- Ansvarlig forbruk PM
- Nettonull klimagassutslipp innen 2050

Disse hovedsatsingene reflekterer de viktigste påvirkningene porteføljen vår har på bærekraftstemaer i markedsområdet vårt. Dette gjør vi ved å kanalisere kapital til bærekraftige prosjekter og nødvendig omstilling innen disse strategiske destinasjonene.

Satsingen for landbruksporteføljen er en essensiell faktor for bankens positive påvirkning for matsektoren i Norge. Gjennom denne satsingen er vi med for å finansiere sunn og kostnadseffektiv mat for den norske befolkningen, samt en god og trygg arbeidshverdag for bonden som produserer maten. Vi satser på eiendom på både PM og BM som sikrer et godt boligmarked, både med utleie av eiendom og bygging av boligprosjekter på BM, samt lån til bolig på PM.

I samsvar med satsingen på ansvarlig forbruk for våre personkunder bidrar disse punktene direkte inn mot en inkluderende, sunn økonomi hvor vi har produkter som stimulerer til et boligmarked for de fleste og et velfungerende arbeidsmarked. I tillegg er vår visjon om nettonull klimagassutslipp i 2050 en destinasjon som bidrar med å støtte kundene våre i flere ulike bransjer å senke sin påvirkning av klima. Med troverdige planer om utslippskutt kombiner med insentiver til våre kunder gjennom produktsortimentet er vi en aktiv pådriver for klimagassreduksjon i bedriftene og individene vi finansierer.

Analysen viser oss dog noen utfordringer knyttet til kundene våre som vi må ta med oss videre inn i operasjonalisering av de strategiske destinasjonene. Å fokusere mer på bedret ressursutnyttelse er imperativt for Norges rolle i en mer bærekraftig verden, og en stor del av porteføljen for både PM og BM er knyttet til denne utfordringen. Det samme gjelder for klimagassutslipp hvor spesielt landbruk og eiendom er bransjer med store utslipp. For å nå visjonen om et mer sirkulærøkonomisk nullutslippssamfunn er dette utfordringer vi i samarbeid med kundene våre må sette ekstra fokus på fremover.